

VĚTRNÍK

Vydává MěstNV ve Vysokém n. Jizerou s aktivem kulturních pracovníků

Větrník - ročník 1. - číslo 3 - 4

Vysoké nad Jizerou 16. dubna 1977

Vítáme
slavné májové dny

Májový pozdrav

Jaroslav Moucha

Zdravíme Tě, slavný rudý máji,
zvedneme s tebou k slunci pěst.
Nechť se tvé vlajky rozevzlají
práci, jež tvoří, na počest!

Zdravím Tě, země revoluce.
Tys dala světu Lenina
pro všechna rudá lidská srdce.
V šeríku náš máj vzpomíná.

Nad dlaně slavné tvořivé práce
zvedáme holubic zákony.
My jsme ta šťastná generace,
jež děla odlije na zvony.

My jsme ta májová generace,
jež dekret o míru prosadí,
která se s uctou sklání k matce
a staví s písní o mládí!

Už tradičně se scházíme na vysokém náměstí v den 1. máje, abychom společně oslavili
Svátek práce a přitom vzpomněli významných květnových událostí.

Prostřednictvím tohoto časopisu seznamujeme veřejnost s programem májových oslav:
30. dubna: Lampionový průvod. Sraz ve 20 hod. u vodárny, odchod k Ohai míru, kde vyslech-
neme projev předsedy SPB s. Stanislava Haase.

1. května: v 6 hod. budíček

v 9 hod. řazení průvodu u nemocnice

v 9.30 průvod městem

v 10 hod. manifestace na náměstí

v 11 hod. koncert za řízení kapelníka s. Mil. Vodsedálka

3.května: Běh vítězství - pokládání květin na místa zastřelených obětí v r.1945.

6.května: film "Klíč"

9.května: Státní svátek ČSSR - osvobození naší vlasti Sov. armádou. Sraz v 9 hod. na náměstí, odchod k pomníkům padlých za 1. a 2.světové války. Pokládání věnců. Proslov s.Stan.Haas. Prosíme veřejnost, aby se všech oslav zúčastnila v největším počtu.

Májový výbor

K 1.máji, kterým rok co rok oslavujeme svátek lidské práce, otiskujeme vzpomínku na těžké doby pracujících v našem kraji, která v r.1873 byla uveřejněna v II.roč. "Dělnických listů" č.13 jako příloha. Autor není uveden.

Bídny jest ten stav lidu v horách krkonošských, zvláště pak v oněch místech, kde velmi málo, aneb zcela žádných průmyslových závodů se nenalézá. Jak s bolestným srdcem se loučíme s drahým domovem, abychom v daleké krajině opatřiti si mohli nějaké výživy, které nám naše milé hory dají nemohou. Již co děti nuceni jsme, světem se toulající, zápasiti s bídou a s veškerými těmi svízelemi, jimž pracující lid od svého narození až do smrti v šanc vydán jest. Takt bývalo u nás jindy. Před dvěma roky k nemalé radosti všech obyvatelův zdejších okolních míst zanesla se zpráva, že v obci naší stavěti se bude továrna. Jaké to štěstí pro rodiče, jaké to štěstí pro dorůstající mládež: vždyť budou moci dítky jejich přijmouti místo v továrně, a potulování po světě přestane nadobro! Obec, majíc taktéž blaho svých občanů na zřeteli, pomáhala továrníkovi dle sil svých všemožně, ba přepustila mu i něco pozemkův zdarma, lid pak, vida se již následkem továrny v utěšeném blahobytu, pomáhal s nadšeností při stavbě, jak jen mohl, aby již v továrně práce započítí mohl. - Tak bylo před dvěma roky - o krásné sny! Dnes známe již velmi dobře onoho dobrodince, který jen proto u nás továrnu stavěl, aby zubožený lid v pravé otroctví uvedl. Kde je ten očekávaný výdělek? Kde jsou ty naděje, jež každý v podnik ten kladl? Kde vziti pravých slov k vyličení našeho zklamání? Výdělek náš sráží velmi pilně pan továrník na rozličné pokuty, dlouho trvající práci podkopává zdraví naše, a tak místo očekávaného blahobytu vystrkuje bída své růžky dosti zřejmě. Zmínaná továrna leží něco as půl hodiny cesty od obce naší u samé řeky Jize-ry, čímž se velmi často stává, ana práce hned o páté ráno počíná, že mnozí z dělníkův, zejména pak mladší děti o několik minut později do práce přicházejí. Každé opoždění třesce se přísně arcíť na mzdě. V tom velmi čile počíná si lístkař Votoček, který, aby snad si udělal dobré oko, dovede vedle hojných a častých trestů tak surově s lidem nakládat, že slyšíce nadávky ty, nevíme, zdali my nebo on lidské důstojnosti pozbyl. Jak náš továrník bídných poměrů využítkovati dovede, sloužíž následující za doklad. Každý nově přijatý dělník pracuje nejméně tři měsíce zdarma, nežli dostává sebe menší mzdu; když pak šťastně do-
tu přečkal, vědí páni lístkaři o jiných prostředcích, aby ubohého ne-li celé, tož aspoň větší části mzdy zbavili. Nechci dnes se rozepisovati do podrobná o veškerých těch svízeli-
lích lidu našeho a dovolím si, pakli si toho přejete, Vám v příštím dopisu vše vyličiti, jak se v pravdě a ve skutečnosti má.

Historický a památný 9.květen r.1945, kterému předcházela ilegální boj a utrpení, si připomeneme v našem Větrníku příspěvkem Stanislava Haase. Tato vzpomínka byla loňského roku otisknuta v ústředním časopise SPB "Hlas revoluce".

Raisův kraj zapadlých vlastenců za druhé světové války přinesl nemalé oběti v boji proti fašistickým utlačovatelům. Desítky ilegálních pracovníků, kteří unikali gestapu, zde našli úkryt i pohoštění. Koncem války sem přišlo i mnoho uprchlých zajatců ruské a francouzské národnosti.

Vysoké n.Jiz. bylo označováno jako středisko odboje v okolních horách. Gestapo tu bývalo častým hostem. Snažilo se o odhalení ilegální sítě, dělalo noční razie.

V červnu 1944 se gestapu podařilo odhalit síť ukrytých ilegálních pracovníků. Fašisté tvrdě udeřili. V pondělí dne 12.června ráno byl zatčen listonoš Karel Mařatka, Marie Zemanová ze Stanového a Otakar Novák ze Staré Vsi, kde bylo obklíčeno stavení Karla Čermáka. Čermákovice se však podařilo uprchnout, přestože po něm stříleli. Ve Zlaté Olešnici byl zatčen rolník Marousek s manželkou a pplk.Ulmann, který unikl gestapu po celou dobu války. Všichni tři byli přivedeni asi v pět hodin ráno do Vysokého na četnickou stanici. Byli zkrvaveni a v po-trhaných šatech, což svědčilo o gestapáckém výsledku. Šest mužů musí kopat u stodoly Schro-trových, čp.122. Ve stodole byla nalezena bednička s pistolemi a náboji.

V úterý 13.června uzavírá gestapo kruh kolem domku v Těpeřích u Železného Brodu, kde se ukrývá vysocký rodák Václav Metelka. Ze sklepního okénka vypálí na gestapáky celý zásobník pistole a poslední ranou končí svůj život. Majitelé domku Jindřich Šikola, Josef Pitín a jeho žena roz. Holá z Vysokého n.Jiz. jsou zatčeni. Téhož dne jsou zatčeni ve Staré Vsi Eliška Nováková, Marie Hladíková a její děti Josef a Marie. Ve Vysokém byla 12.června zatčena ještě Marie Schrötrová. Dne 15.června odsoudil zvláštní soud v budově sokolovny ve Vysokém deset odbojářů k trestu smrti.

Tato tragédie však odboj na Vysocku nezastavila. Pokračoval až do jara 1945. Dne 3.května ráno začalo ve Vysokém povstání. Řídil je revoluční národní výbor, který dostal pokyn ze Semil. Fašisté zřejmě byli o přípravě včas informováni, protože z Vysokého utekli. Tím se stalo, že byly získány pouze čtyři pušky. Ze Sytova Hájce přijelo na pomoc osm partyzánů se dvěma kulomety.

Fašisté však soustředili v Jablonci n.Jiz. hitlerjugend z tábora ve Františkově, Volksturm z Rokytnice, Jablonce a Špindlerova Mlýna a vojenský útvar We VII/37. Celkem přes 200 mužů. Dne 4.května před šestou hodinou ranní hlídky hlásí, že město je obklíčeno a fašisté postupují v družstvech na Vysoké. Ppor. Kocourek, který byl pověřen velením, volal do Semil a žádal buď o zbraně nebo o ozbrojenou pomoc. Bylo mu sděleno, že pomoc poskytnout nemohou. Dostal pokyn nezahajovat střelbu, kapitulovat a vyjednávat.

Partyzáni a ozbrojení muži za těchto podmínek z města ustoupili. Fašisté se již dostali na okraj a na parlamentáře s bílým praporem bezohledně stříleli. Ze všech stran bylo slyšet detonace pancéřových pěstí a ručních granátů, ozvaly se kulomety a samopaly. Ve Vysokém bylo zastřeleno jedenáct občanů (mezi nimi i sovětský občan U.A.Čačaturjan, který se zde skrýval), ve Zlaté Olešnici dva. Po obsazení města vyhnali nacisté všechny muže na náměstí, postavili je před kulomety a fašistický velitel vyhrožoval jejich zastřelením. Snad jen strach před rychle postupující Rudou armádou jim v tom zabránil. V té době zatím příslušníci hitlerjugend drancovali a kradli v domech.

Dne 7.května 1945 fašisté ve velkém spěchu z Vysokého odjeli. Útvary vítězné Sovětské armády vstoupily do města dne 10.května ráno. Občané z Vysokého i z celého okolí srdečně uvítali sovětské vojáky, kteří je již s konečnou platností osvobodili od fašistů.

/z archivu Vlast.muzea/

Národní směna ve Vysokém n.Jiz. se uskuteční dne 23.dubna. Sraz brigádníků v 8 hod. na náměstí. Brigáda bude zaměřena především na uklídkové práce. Prosíme občany, aby provedli též úklid prostranství kolem svých obytných domů, aby naše město přivítalo májové dny pěkným vzhledem. Děkujeme předem za pochopení.

Výbor NF

Proč?

Je duben - měsíc lesů. Všichni víme, co pro nás les znamená, co nám poskytuje. Nejvíce a nejlépe to ocení lidé z měst a průmyslových oblastí. Les je okrasou naší krajiny - tedy měl by být - , jenže co nám z něho někteří lidé dělají? Než do lesa vstoupíte, uvítá vás divoká skládka všeho možného, co člověka milujícího přírodu přivede jaksepatří z míry. Nejen že to hyzdí přírodu, ale některé předměty, zvláště rozbité skleněné obaly, všemožné láhve - po okurkách, kompotech atd., které se nevykupují, jsou i velkým nebezpečím pro zdraví občanů, zvláště však dětí, jak místních, tak těch, které přijíždějí na rekreaci. Zde každá odhozená láhev může způsobit i těžké zranění. Je proto zapotřebí, aby se každý občan nad podobným počínáním zamyslel a uvědomil si, co může svou ne zodpovědností způsobit. Do lesa nepatří žádný odpad! Tomu by měla patřit místa vyhrazená a určená MNV nebo občanským výborem, po případě místa vybraná z vlastní iniciativy občanů, ovšem tak, aby splňovala všechny nutné předpoklady. Takové speciálně vykopané jámy nebo podobná příhodná místa pro zavalit je ovšem nutno zakrýt kletím, trávou a zemínou. Je k tomu především třeba trochu dobré vůle, trochu práce, ale lopata a motyka v každém případě. Každý by si měl uvědomit, že nelze věci odhazovat, kam jen koho právě napadne, protože není těžké domyslet si, jak by to kolem nás potom vypadalo - a bohužel, už dnes často vypadá. Naše krajina je krásná, jenže pár lidí dovede i z krásného místa udělat v krátkém čase nebezpečnou džungli. A nejde jenom o lesy nebo okraje cest - často turistických. Právě tak se to týká potoků a vodních nádrží. Stačí uvést staroveský potok. Kde jsou doby, kdy se chlubil po celý rok průzračnou vodou a bohatstvím barevných pstruhů? Jsou dny, kdy připomíná spíše špinavou stoku. A barevné v něm jsou spíš jen opět dříve vzpomínané zbytky skleněných či jiných obalů.

Obalová technika je na stálém vzestupu a tak bude na lidech, aby si uvědomili, že se jí nezbavíme odhozením do lesa nebo potoka. Tam se nám jenom opět připomene ve své znešvarující i životu nebezpečné podobě. Všichni neseme za ochranu přírody a životního prostředí velkou zodpovědnost, a týká se jak jednotlivců, tak institucí, jak místních lidí, tak rekreantů, jak dospělých, tak dětí, které by měly být vedeny ke správnému přístupu k těmto životu důležitým problémům. Teprve potom budeme bez obav vcházet do stínu a vůní lesa, právě tak nebude potom nic urážet naše oči při procházce po cestách i pěšinách a podél potoků. Teprve potom plně oceníme význam přírody pro načerpání nových sil v dnešní přetechizované, úspěchané době. A naše horská příroda si to opravdu zaslouží.

D. Ducháček

Velikonoce s kozletem

"Co sem živej, tak sem měl každíčkoj rok na velikonoce kůzle a proto letos ho mám zas." Tak nějak to vykládal Sternádek v hospodě namerskanej pondělek, když poudá šenkýřoj: "Koupim si ještě jenno piviště." Barevným facalíkem si utřel fousy pod nosem a labužnický se napil. Sternádek pil dvanáctku, protože prej na svátky žádný sráskoty pít nebude a prej čerchmanta starý bude šetřit, dyš má na knížce ještě pelno stovek a na kerchou prej to sebou stejně neveme. Tak co dūče mám zavopatřený, zeták honě vydělá a Sternáče stejně jako já přestává nák šetřit, ať prej si na stará kolena ešte krapet užijem. Vona Sternáče stejně jako já má překrutné ráda kozlečí řízky a kozlečí pajšl, jako vcoťový kyselo.

Sousedí poslouchali dyš Sternádek rozumoval, bafali z fajfek a doutníku. Kerčma byla zakouřená, že na dva kroky vidat nebylo a k tomu harmonikář Pohoralej z Dušnice vyhrával právě "Chaloupky pod horama", když do šenkouny vrazil souseď Farskej. Náč se vopozdil, byl pelnej sněhu a hostinská stará Těchnice ho brala koštětem přes celý tělo, aby prej šenkounu nezasvnil. Sternáčkoj už vcoi svitily jako v kostele paškal a Farskej vědal, že sebou musí secsakramencky mersknout, aby Sternádka v pivištatech dohonil. Potom začal zase Farskej: "Lidičky, to vám bylo kůzle, zrouna škoda jíst jak šmakovač a vcoťový kyselo bylo předobry. Já vám řeknu souseď, že takový vcoťový kyselo a kozlečí řízek, to sou moje velikonoce a nevím kdo z vás jak tady sedíte měl tak předobrej voběd, krom tadyhle Sternádka.

Farskej nečekal, že voni kozlata měli skoro v každým baráku a stejně tak i vcoťový kyselo z pajšlu. Jen Tichánek sedal a melčel a v duchu si říkal, proč vona tá jeho stará prodala dvě kozlata za tři stouky a proto měl cibulovou vomáčku s nákou flákotou a bramborama a druhej den sekanou s červeným zelím.

Von Sternádek to vědal, že Tichánčice nesla na Vysokoj kůzlata, že je taková hamižná a Tichánek je takovej vopatera a proto si omyselně zaryl: "A co ty Toniku, jaký bylo kůzle? Jo p...ej, tys přece prodal kozlata do města a zejtra prej pujdeš s třema stoukama do záložny. Víš ty Tondo vo jakou dobrotu ses připravil? To voni v Librci ty báby u kostela taky prodávaj kozlata, ale pod dekou a takovej hejberdlik dvoukilovej prej stojí stouku, ale to jen půlka, jinak kozle prej pod dvě stouky nedostaneš. Debata se točila furt kolem kozlat a kolem vcoťového kysela, aby Tichánek měl steka a slíny mu šly vob huby. Spoměl si na cibulovou vomáčku, zaplatil a vytratil se z lokálu. Celej naustekanej přišel domu a tejdě to Tichánčice dostávala, že prej vona je taková lakotnice, která se ani pořádně nemají, pořád jen ukládat, v celý vobci měli kozlata a vcoťový, jen von musí jíst takový všední jídla. Někdo zatlkal a vstoupila Sternáčice a poudá: "Tudlečky Sternádek posilá Tichánkov krapet vcoťového kysela a kozlečí řízek se salátem, nechte si chutnat a už byla ze dveří venku. Tichánkovi koukali voba s vouteřenou hubou a Tichánek se hned pustil do kysela, potom do řízku, pak se vysmerkal do facalíku, kerknul si a poudá manželce: "Tu cibulardu i sekanou si můžeš sníst sama, dyš to máš tak ráda a já ti jen poudám, že za rok budeme mít na velikonoce dvě kozlata a hernek vcoťového kysela."

Tichánčice melčela a šla se kouknout do veškostny, na tři stouky za kozlata. Melčky zjišťovala, že už tam sou jen dvě stouky, že Tichánek tu jenu propil ze vztěku, že neměli kozlečí hody. Dlouho tervalo, než Tichánek přišel znovu mezi souseď a povídá Sternáčkoj: "Tak ti mockrát děkuju, ale za rok ti to vrátím, protože u nás budou ne jedno ale dvě kozlata a pořánej prádlovej hernek vcoťového."

Estě předlouho po velkonocích se hovořilo vo tom, jaký premizerný velikonoce měl Tichánek i když celý ty svátky připomínaly Vánoce, protože sněhu bylo až po verchovou lať, jezdily pluhy a mrazil jen praštělo. Podle Sternádka je prej to počásí celý náký povotočený a nihdo mu nemuž poručit.

Josef Döubalík

Příspěvkem k historii slaměnkářství na Vysocku je článek neznámého autora, nazvaný Podnikatelům slaměnkářství v Krkonoších, který byl uveřejněn v "Poslovi z Prahy" ze 17.9.1864:

Ve své zprávě o hromadě musejní společnosti kraje Jičínského dne 10. července v Lomnici obývané, slíbili jsme, že se o slaměnkářství v Krkonoších obšírněji zmíníme. Činíme to dnes, obšírnější zprávu o této věci podávajíc.

Je snad známo, že výbor pro podporování chudých Krkonošských v Praze ustavený, ve Vysokém školu zřídil, v které zvláštní učitelku k tomu cíli vydržoval, by tamější lid ze slámy všeli-jaké pleteniny a výrobky pléstí naučila. To se stalo. Za příčinou toho jest nyní ve Vysokém a okolí jeho mnoho děvčat a žen, které se této práci naučily. Avšak nikdo jich nyní nezaměst-nává. Nikdo se dosud nenašel, kdo by se té věci ujal. Jediný pan Müldner, obchodník ve Vyso-kém, něco vyrábí, ale málo, poněvadž do toho dosti peněz nemá. Roku 1860 udělal 1900 kusův pletiva. Letos jen 800. Kdyby měl peníze, mohl prý přes 5 000 kusův odprodati. Mimo nedosta-tek peněz překáželo mu i to, že žádný kupec menší částky výrobků odbíratí nechtěl. Každý, by je tím laciněji dostal, jen velké množství zboží kupoval a poněvadž ho neměl, měl co dělati, aby své malé zásoby odprodal. Uzavřelo se tenkrát v hromadě, by jak velectěné obecnstvo tak i slavný výbor pro podporování chudých Krkonošských na tuto věc se upozornil a zároveň i poprosil, by dále této věci se ujímal, by, je-li možná, ne jenom ve Vysokém, ačkoli by se tam počítí musilo, poněvadž se tam v pletení slámy už vyznávají - nýbrž po celém tamějším pohoří podnikatele, jako jest pan Müldner, u vyrábění výrobků ze slámy buď hotovými penězi - hlavně v zimě když zásoby na léto se d'ělají, - podporoval aneb aby v Praze a jinde sklady zřídil, v kterých by se i menším podnikatelům hotové práce jistě a hned za hotové peníze od-bíraly. Žádost stran této věci k slav. výboru jest zadána.

Ale zároveň i velectěné obecnstvo na tuto věc upozorňujeme, doufajíc, že se snad i ně-kteří podnikaví soukromníci najdou, kteří věci zajisté výnosné nějakým způsobem se ujmou. Výlohy nejsou veliké. Bere se k tomu sláma pšeničná. K této se každé pole hodí, není-li stu-dené a má-li drobet slunce. Klasý se mohou rolníkovi přenechat tak, že se jen holá sláma na poli od něho koupí. Ale aby byla lepší, seje se pšenice hustěji, aby byla stébla slabší a proto k pletení způsobilější. Stríhání, rozkládání, skládání, pletení, barvení atd. je velmi snadné. Každé dítě to může dělati. Nástrojův k tomu jest velmi málo a velmi nespátrných k za-potřebí. Práce je v horách laciná. To vědí cizincové velmi dobře, proto se k nám hrnou, vše-ní vyrábějí a mnoho vydělávají. Podotýkáme, že ve Vysokém dělníci za celodenní pletení ny-ní jen 14 - 21 kr. r. č. se platí.

Budme tedy i my čilejší a podnikavější a chopme se věci, která, budeme-li příčinliví, po-zorní a vytrvalí, zajisté mnoho užitku nám přinese a to tím více, poněvadž tato práce u nás posud na město Vysoké obmezena jest, tedy velmi málo slaměného zboží posud u nás se vyrábí tak, že tohoto zboží na tisíce z ciziny k nám dováží. Když se to dobře vyplácí, proč bychom my s tímž zbožím doma dobře nepochodili? Doufáme, že jak pan Müldner tak i městská rada Vyso-kého každému, kdo se stran této věci k nim obrátí, ve všem laskavě vyhoví. Na zdar!

/z archívu Vlast.muzea/

Vo strejcoj Florijánoj: Tele krasavice.

Po tom pádu s nebožkou krávkou začal se strejce starat, aby se to v chliuje zastrakatilo no-vým hovádětem. S tetkou se dohovřili, že koupěj tele vodstauče. Strejce se domák, že dědek Merklasů tele prodává. Jak se sám vyslovil, tele šikouný, tele vejstauni, tele sličný. Moc se mu k dědkoj nechtělo, neměli se dvakrát v liběntu, ale mus je mus. Merklas taky koukal jako kakabus, dyž se mu strejce hernul do baráku, a že by se rád poďval na to tele.

Bylo vopraudu šikouný, ale Floriján byl s nákým kor vobdivem vopaternej, aby si ho nepro-dražil. "Co chcete za tu pápěru?" Poudá Merklasoj, aby hned zkraje dědkoj schladil sličný my-šleni. S dědkem terhlo a škert zálimně vočima po teleti. Pak vyštěk: "Dvacet zlatejch!" a pro sebe ešte dořek - já ti dám pápěru!

Floriján vyperšk: "Vy ste se, Merklasi, zbláznili! Za tyhle peníze muž jeden dostať tele se dvouma hlavama a vydělávat s nim po poutích majlant." Merklas zaverčal: "Nihdo vás nezval. Mužte zas vodejtiť. Dyž nemůžete loktem do kapcy, nechte bejť. Tolle je, aby se tak řeklo te-le krasavice." "To taky nechám, dědku deríkatej. I dyby mělo v uších zlatý oringle. A jesli je krasavice, s tím mně kušte. Mám svý voči. A ešte vám řeknu, že požadovat za tele takovou kupu zlatek, to je vo trest boží." Floriján čmár nad teletem rukou a votočil se domu.

Jo, a tejd se diute. Čechmant ví jak se to stalo, drugej den ráno našel Merklas tele kra-savici jaksepatri nataženou. Spustil lamento - tele pryč, zlatky pryč, dyby byl slevil, moh tejd nad pošlým hovádětem stát Floriján a né von. A už dědkoj šmejdi v palici nepravý myšlení

hde a na kom se uhojit a úbec, jak se tohle mohlo stát. Až ho nakonec terklo do hlavy, že Floriján mu tele urk. To už je jennou istý, že urk. Čmejř nād nim rukou a zaverčal cosi vo trestu božim.

A hdo dědka znal, jakýpak divení, že do pár dni dostal Floriján vobsilku k soudu. Florijánka spustila repetyrku, co že strejc s dědkem tropil, že ho žene k soudu. Strejc jen bafal z fejšky a vertal hlavou. "Dyť sem toho dědkoj moc neřek, trá sem byl dorátej. A že bych do něj derk anebo kor s nim posápál, vo tom nemuž bejt řeč." Stáni pallo akorát na vysockej jarmark a tak si strejc s sebou vzal peníze připravený na vodstáuče, že se po soudě podvá na terh.

Dyž se voct u soudu, moc kale mu nebylo. Merklas tam už sedal. "Copak tobě je, dědku, hej, seš tu jako doma? Ale co já, sem tu poperve a hamba mě fackuje kam sem to přived." Ani kale neslyší jak mu pan rada poudá, že mu Merklas žaluje, že mu urk tele, skerž čehož vono pošlo. A že proto žádá na něm dvacet zlatejch škonnýho. Strejcoj spad kámen ze serce. "Tak takle to je. Vona ti, dědku, krasavice pošla. A na mně se chceš uhojit, ty prašiuko macho-metánská." Strejc cejtí jak na něm visej dva upřený pohledy. Merklasu chamtiuje zjedavej a mírnej pana rady. Tak urk nebo neurk! A tu mu blejsklo v koterbě, a s pokornejma vočima upřejma na komisního kristapána mezi dvouma svičkama poudá tiše: "Dyž teda Merklas miní, že sem urk, tak se přiznávám, že to je prauda. Urk sem ho."

Merklas jen zakručel a pan rada zasyk, jako dyž persknete na žavou plotnu. Strejc mu to čte ve vočích: "Strejče hloupej, cos to vyved. Měls to popřit. Tejd je s tebou ámen." A tak mu taky vočima vodpoudá: "Já vim, rado, seš pašák, ale toholle cvika si dohrazu sám."

"Tak vy se přiznáváte, že ste ho urk?" "Urk, slaunej soude. Dybych neurk, nebylo by v limbu." Merklas se ušklibuje, sám nečkal, že to pujde jako po másle. Pan rada chtěl eště zachránit co se dá, a tak vertal hlavou nad třma dvaceti zlatkama, ale strejc mu do toho skočil: "Jen to nechte, pane rado. Dyž si Merklas cení teliště na ty peníze, co se dá dělat. Co my dvá do toho mužeme hovořit, dyž sme telišni kale nevidali. Vy už kor né."

Pan rada je ze strejce eště tumpachovějši a napallo ho, jestli se strejc z telete nepomát. Ale to už vysazuje Floriján rozšklebenýmu Merklasoj peníze na dřevo. Tomu jen poskakuje vohryzek jak naprázno polyká. Trochu ho při tom mrazí v zádech při pomýšlení, že strejc vopravdu tele urk až z toho mělo smert. Dyž se na síni Merklas shejbal nad lavicej pro čepici a hůl, strejc nad nim hrůbově zaverčal: "Merklasi, Merklasi!" S dědkem sáplu, narounal se, vobrátil ke strejcoj a hrůzou s nim až šmejkló. Přiherbenej Floriján s vočima vykulenejma jako vejďumky a vobočím vyhernutým na verch hlavy popad dědka za vobě ruce: "Hned mně vrátíte těch dvacet zlatejch a zlatku na verch za tu štrapáci, nebo pošupajdíte za teletem a ráno ste na perkně." Přitom nad dědkem pákrkrát čmár rukou.

Dědek zesinal, v kerku mu to jen cherečalo a dyž našel hlas, zaječal: "Poleute, strejče, poleute, pro umučenou hodinu poleute - tady máte peníze, jen už poleute!" Vod soudu se to štrejcoj už z vesela. A rounou na dobytčí terh za novým sličným teletem, teletem krasavicej.

Prokop Hásek

Počasí ve Vysokém nad Jizerou v únoru 1977

Nejvyšší teplota /maximum/ plus 7,1 C, loni plus 9,0 C. Nejnižší teplota /minimum/ minus 12,6 C, loni minus 12,2 C. Průměrná denní teplota minus 0,8 C, loni minus 2,2 C. Celkové množství srážek za unor 97,5 mm, loni 19,4 mm. Počet dní se srážkami 21, z toho s deštěm 13. Nejvíce srážek za jeden den 15,6 mm. Počet dní se sněhovou pokrývkou 28. Nejvyšší sněhová pokrývka 45 cm byla dne 9.2. Celkem v unoru napadalo 34 cm sněhu. Počet dní s mlhou 19. Mrazových dnů /kdy teploměr nevystoupil nad nulu/ bylo 7. Počet dní se silným větrem 0. Počet dní s bouřkou 1. Denní průměrná relativní vlhkost venkovního vzduchu nad 95% byla v 11ti dnech.

Celkově byl letošní unor teplotně nadnormální, srážkově normální. I v tomto měsíci převládalo mlhavé, klidné počasí s častými srážkami, většinou dešťovými. Silnější mrazy byly pouze na počátku a na konci měsíce.

Z lidových pranostik: Mnoho mlh v únoru přivodí mokré léto. Když záhy taje, dlouho neroztaje. Na Hromnice o hodinu více. Na Hromnice má sedlák raději vlka v chlévě, nežlišalunce. Vyjde-li jezevec o Hromnicích z díry, za čtyři neděle zpátky zas pílí. Svátá Agátá, bývá na sních bohatá. Svátý Matěj ledy láme, nemá-li jich, nadělá jeť.

Karel Petruška

Počasí ve Vysokém nad Jizerou v březnu 1977

Nejvyšší teplota /maximum/ plus 17,5 C, loni 11,1 C. Nejnižší teplota /minimum/ minus 8,1 C, loni 11,4 C. Průměrná denní teplota plus 3,8 C, loni minus 2,7 C. Celkové množství srážek za březen 58,1 mm, loni 35,8 mm. Počet dní se srážkami 19, z toho s deštěm 13. Nejvíce srážek za jeden den 10,6 mm. Počet dní se sněhovou pokrývkou 11, loni 31. Nejvyšší celková sněhová pokrývka 35 cm byla dne 2.3. Celkem v březnu napadlo pouze 8 cm sněhu. Počet dní s mlhou 10. Mrazové dny /kdy teploměr nevystoupil nad nulu/ byly 3. Počet dní se silným až prudkým větrem 6. Denní průměrná relativní vlhkost venkovního vzduchu nad 95% byla v pěti dnech.

Celkově byl letošní březen teplotně vysoko nadnormální a srážkově slabě podnormální. Převládalo teplé, sušší, avšak větrné počasí. Mrazy a větší srážky byly pouze na počátku a na konci měsíce.

Z lidových pranostik: Březen suchý, duben mokrý a květen větrný, pytle obilím a sudy vínem naplní. Mokrý březen od rolníků nenáviděn. Květ březnový není dobrý, květ dubnový polodobrý, květ májový docela dobrý. Josefova širočina ničí poslední ledy.

Karel Petruška

Společenská kronika

Narozeniny oslavili v březnu 1977:

3.3. Stanislav Jirouš, Sklenařice	75 let
5.3. Marie Vránová, Tříč	86 let
5.3. Marie Markvartová, Praha	81 let
8.3. Josef Tichý, Jablonec n.N.	70 let
12.3. Josef Hladík, Vysoké n.J.	81 let
16.3. Marie Hajná, Vysoké n.J.	88 let
28.3. Josef Paulus, Vysoké n.J.	75 let
31.3. Lad. Patočka, Sklenařice	75 let

v dubnu 1977:

1.4. Anna Palmeová, Tříč	82 let
2.4. Růžena Nečásková, Vysoké n.J.	80 let
2.4. Františka Šilhánová, dom.důch.	87 let
4.4. Petr Krafek, Vysoké n.J.	75 let
3.4. Josef Barton, Benešov u Prahy	81 let
5.4. Oldřich Metelka, Sklenařice	75 let
14.4. Zdenka Pinskernová, Sklenařice	80 let
15.4. Josef Hnyk, Sklenařice	70 let
15.4. Marie Patočková, Sklenařice	70 let
21.4. Marie Šrétrová, Vysoké n.J.	84 let
26.4. Marie Vačková, Vysoké n.J.	91 let
27.4. Anežka Nesvadbová, Tříč	80 let
27.4. Anna Lukšová, Tříč	80 let

Srdečně blahopřejeme!

Omlouváme se panu Stanislavu Lukešovi ze Staré Vsi, že jsme ho nedopatřením učinili v minulém Větrníku o 10 let starším. Přejeme tedy nyní ještě jednou a správně k jeho 78.narozeninám vše nejlepší.

Redakce

Úmrtí

18.2. zemřel v Jilemnici ve věku 80 let Josef Nesvadba.
 21.2. zemřel ve Tříči Pavel Slavík ve věku 83 let.
 22.2. zemřela ve Vysokém n.J. Anna Hásková ve věku 80 let.
 7.4. zemřela ve Vikýřovicích na Moravě u svých dětí nejstarší občanka Staré Vsi Kateřina Skrbková, rozená Hladíková, ve věku 90 let.

Čest jejich památce!

Větrník vychází jednou za dva měsíce, zodpovědná redaktorka M.Ďoubalíková, ilustrace O.Vodseďálek. Příspěvky zasílejte do Vlastivědného muzea ve Vysokém nad Jizerou nejpozději do každého 10. v měsíci. Použité i nepoužité příspěvky se nevracejí, zůstávají v archivu muzea.
 Cena 2,- Kčs.